

I OSA

- 1 -

Põhja prefektuuri kriminaalpolitsei komissar Arno Kruup tervitas korrapidajat ja läks jalgsi kolmandale korrusele. Oma kabinetis avas ta kõigepealt akna, alles siis istus töölaua taha. Seal langes ta pilk kalendrile. *Täna on juba kaheksateistkümnes aprill, mõtles ta. Järgmisel aastal on ümmargune sünnipäev kummitamas. Jah, aeg kaob käest. Varsti on vanadus kukil*, ohkas ta südamest ja asetasku avamata mineraalveepudeli laua vasakule nurgale. Isegi pisiasjades oli Arno Kruup ehk omade jaoks ka Vana alati täpne.

Oli esmaspäeva hommik ja pea veel värsked. Jalgsi tööle tulekust oli kindlasti kasu, ainult et vasak põlv andis kohe tunda, aga sellega oli ta harjunud. Ilm oli küll pilves, kuid päevaks lubasid meteoroloogid ka päikesepaistet ja kuni kümme soojakraadi.

„Mis meil täna siis pakilist on?“ küsis komissar kabinetis sisenenud assistendilt. Alati korrektne ning asjalik Anu lausus viisakalt naeratades:

„Kui mitte ühte ootamatut surma arvestada, siis on suhteliselt rahulik.“

Vana heitis kiire pilgu neiule. Ikka veel plikaliku välimusega brunett oli sel kohal töötanud vähem kui aasta, ent temas tundus midagi peituvat: Anu oli hakanud erinevate juhtumite kohta järjest teravamalt vaistu ilmutama. *Kui mahti saan, pean temaga rääkima. Anust saaks aja jooksul suurepärane uurija*, mõtles Arno ning küsis:

„Miks sa nii arvad?“

„Kuidas saab härja südamega mees ilma eelnevate nähtudeta paugupealt infarkti surra?“ vastas assistent samuti küsimusega. „Urisin ajalehe nupukese tagamaid ja mulle torkas silma, et Toivo Kaarese perearst olevat imestusest keeletu.“

„Aitäh, Anu! Juhatasid mulle teeotsa kätte,“ tänas Vana toast väljuvat sekretäri ning süvenes lugemisse. Viie minuti pärast helistas ta kuhugi, seejärel kutsus Marko Tammiku enda juurde.

Mitu aastat uurijate tiimipealikuna leiba teeninud Marko töötas endiselt tema alluvuses, ent nüüd oma paar aastat juba abikomissari seisuses. Kui olukord nõudis ja mees ise aktiivselt tegutsema kippus, lubas Arno tal vahetevahel endiselt vanemuurija rollis välitööga tegeleda. Tõsisemate juhtumite puhul lülitus siis juurdlusse ka Marko kauaaegne paarimees, põhikohaga siseministeeriumi nõuniku abi ametitoolil istuv Piret Velliste. Neiu otsene ülemus Jaanus Tammistu lubas Piretil samuti end vahetevahel tuulutada. Tingimusel, et põhitöö ei kannataks. Seni oli Velliste säärase trikiga hakkama saanud. Tänu sellele oli siseministeeriumi ja Põhja prefektuuri kriminaalpolitsei koostöö parem kui ei kunagi varem.

Marko astus kabinetti ja pärast tervitamist asus komissar kohe asja juurde:

„Kas sa lühiteadet ühe küllaltki tuntud ärimehes äkksurmast lugesid?“

„Ei midagi huvitavat. Näiliselt edukate, aga tegelikult pidevalt stressis olevate tegelaste tüüpiline lõpp. Kaasajal on isegi ausatel kaupmeestel kerge end surnuks närveerida. Nii nappidest andmetest on raske midagi järeldada.“

Vana noogutas nõustuvalt. Lükkas oma sülearvuti Marko ette. „Vaata siia! Seda Eesti Päevalehe lookest sa ennist vist ei lugenud?“ küsis ta, kui alluv oli artiklile pilgu peale heitnud.

„Ei lugenud, ent kui tekst tõele vastab, võib selle kivi all tõesti vähk peituda.“

„Just nimelt. Äsja küsisin, kas Toivo Kaarest on juba lahatud.“

„Looda sa seda. Tavaliselt need asjad nii ruttu ei käi.“

„Loomulikult. Ilmselt võetakse täna-homme ette. Olen hommikul hõivatud. Võta sa see asi käsile. Kiirusta neid takka ja ütle, et komissari korraldus. Lisa, et ootame eriti hoolikat tööd. Andku õigeaegselt teada, millal alustatakse, et keegi meie omadest saaks lahkamise juures olla.“

„Sellest peaks piisama,“ nõustus Marko grimassitades.

„Miks sa nagu krimpsutad?“ muigas Vana vuntsi. „Ega meist kellelegi ei meeldi selle protseduuri juures viibida, aga teatud juhtudel on see hädavajalik. On siis seis nii nutune, et sul endal tuleb lahkamisele minna?“

„Karta on.“

„Meeldiv see just ei ole, aga sa oled seal ju palju kordi viibinud.“

„Hetkel kuritöö kahtlust küll ei ole, aga eks ma siis lähen, kui sa vajalikuks pead.“

„Sihuke tunne on,“ krimpsutas Vana nägu. „Ja Anul samuti. Tegelikult tema mu tähelepanu tolele Kaaresele juhtiski.“

„Kui juba kahel jälituskoeral on hais ninas, siis mul pole pääsu,“ oli abikomissari kord muiata.

„Sa oled siis samuti Anu intuitsiooniga arvestama hakanud?“ huvitus Arno.

Marko noogutas. Samal hetkel helisesid mõlemad mobiiltelefonid ja nende armuaeg oli läbi, sest pingeline töönädal algas.

„Anna siis kohe teada, kui midagi huvitavat selgub,“ hõikas komissar lahkuvale Markole järele.

Kuna kriminaalpolitsei komissar tundis Toivo Kaarese surma vastu isiklikku huvi, võeti ärimehe lahkamine ette esimeses järjekorras ja selle viis läbi pika staažiga kohtuarst. Marko oli Madis Salga tööd korduvalt jälginud ning ta teadis seda kuivetut ja pealtnäha ilmetut meest kui tunnustatud spetsialisti. Ta oli napi jutuga mehike, kelle kummalisevõitu huumorimeelt Marko ausalt öeldes pelgas. Oma ametit valdas Salk aga suurepäraselt.

Pärast tavapärast tervitust silmitses doktor spetsiaalsel roostevabast terasest laual lebavat surnut. „Vaatame siis järele, mis selle parimates aastates härra siia lauale tõi. Näib teine terve kui metsapull olevat.“

Marko ei öelnud midagi, sest doktor Salk vestles surnuga, mitte temaga. Vastasel juhul oleks ta otse tema poole pöördunud. Laiba väline ülevaatus oli lahkamise juures küll kõige meeldivam tegevus, kuid kogenud politseiiohitser muutus rahutuks. *Kui kaua võib luubiga mööda mehemüraka keha rännata?* kirus ta mõttes ning kiikas tahtmatult kella.

„Ära sa seal nihele midagi,“ noomis Salk seekord teda, Markot. „Teie olete harjunud autodega kihutama, tulistama, pätte kinni nabima, aga siin Hadese riigis ei ole enam kellelgi kiiret.“

Ütles ning süvenes mingi tillukese täpikese uurimisse. Edasi suhtles ta juba surnuga:

„Huvitav, sind oleks nagu mesilane torganud. Aga neid meil praegu ju veel ringi ei lenda.“

Kogenud politseinik võpatas. *Kas tõesti?*

„Niisiis, võimalik süstlatorge kaela,“ rääkis Madis Salk oma diktofoni. „Tuleb teha täpsustavaid analüüse.“

Marko Tammik tippis samal ajal komissarile sõnumit: „*Toivo Kaares võis saada süstlatorke kaela. Teha kindlaks, kuidas ta laupäeval Hesburgeris kokku vajus. Kas lauas istudes ja süües? Mida tunnistajad rääkisid?*“

Saatis selle ära, seejärel halvenes uurija enesetunne järsult, sest kohtuarst hakkas lahkamisega pihta.

Kui see õõvastav protseduur viimaks läbi sai, lausus Madis Salk hüvastijätuks: „Nagu sa kuulsid ja nägid, olid lahkunu siseelundid kõik heas või väga heas konditsioonis. Sealhulgas ka süda. Niipea kui analüüsides midagi selgub, saadan teile teate.“

Kriminaalpolitsei abikomissar noogutas ja kiirustas jahedast ning spetsiifilistest lõhnadest küllastunud surnukuurist värske õhu kätte. Õues tuli päike parajasti pilve tagant välja ning Marko enesetunne paranes.

Esimene teade saabus kohtuarstilt juba kolme tunni pärast:

Tere!

Toivo Kaarese (vanus 50 aastat) süda on täiesti terve. Äkksurma põhjuseks oli hetkel veel tundmatu päritoluga eriti tugev mürk, mida manustati süsti kaudu. Sümptomid sarnanevad infarktiga. Kui mürgi nimetuse ja päritolu suhtes selgusele jõuan, annan kohe teada.

*Edu soovides
Madis Salk,
kohtuarst*

„Tabasid jälle kümnesse,“ nentis Marko komissari kabinetti astudes.

„Rõõmu see meile igatahes ei paku,“ ohkas Vana. „Pigem muret, sest tegemist on planeeritud ja täpselt ellu viidud mõrvaga. Tundub olevat professionaali töö.“

„Tundub küll. Kas sul juhtnööre on?“ küsis Marko, Arno vastas hetkeks istet võttes.

„Korralda ohvri võimalikult täpsed taustauuringud. Millega tegeles, kellega suhtles. Sõbrad, vaenlased, konkurendid ja nii edasi. Peebu ja Naima saatsin ma tolle Laagris asuva Hesburgeri kiirtoidurestorani menüüga tutvuma. Sinna, kus mõrv toime pandi.“

„Menüüga tutvuma?“ kergitas alluv kulme.

„Jah. Peep on nagoonii alatasa näljane, las vitsutab tava-külastajana enne vähemalt kõhu täis,“ muigas komissar harjumuslikult vuntsi sikutades. „Ja las nad alles siis tutvustavad end ja asuvad personali küsitlema. Naima on söömise ajal interjööri mällu salvestanud. Edaspidi võib seegi kasuks tulla.“

„Pole paha,“ elavnes Marko. „Ah, põrutaks ise Piretiga sinna,“ jätkas ta unistavalt.

Arno sirutas käe oma veepudeli järele ning küsis nagu muuseas: „Kas igatsus ehtsa välitöö järele ei anna ikka veel asu?“

„Sa peaksid seda omast käest teadma. Pärast ühte korralikku uurimist on mõneks ajaks rahu majas. Aga siis hakkab see vana rahutus uuesti hinge närima. Tean küll, mis sellega kaasneb. Tööl närvipinge, ohtlikud situatsioonid ja pikad päevad, kodus näägutav naine ja isa vajavad lapsed, ent ikkagi. Midagi pole parata – hasart on veres.“

„Kas tahaksid praegu kaasa lüüa? Eeldusel muidugi, et sellest mõrvast koorub välja midagi suuremat.“ Arno jõi klaasi tühjaks ja asus prille puhastama.

Marko muutus valvsaks. *Ilmaasjata ta niigi puhtaid klaase ei nühi.* „Küsid sa niisama või arvad, et tulekul on mingi tõsisem lugu?“

„Tundub sedasi.“

„Sinu kuues meel?“

Komissar noogutas. „Heakene küll, mida ma sind ikka piinan. Käisin ministeeriumis ning vestlesin ka nõunikuga.“

Asi kisub põnevaks. „Jaanus Tammistuga?“

„Kellega siis veel?“

„Noh, ja edasi?“ muutus Marko kannatamatuks.

Vana torkas prillid uuesti ette ja teatas: „Piret kibeleb ministeeriumis praegu samamoodi nagu sina siin. Käisime siis Jaanusega ministri jutul ning too kinnitas meie uuenduse ära. Alates tänasest päevast on meil moodustatud uus üksus – eriti tähtsate asjade uurijad. Peale Peep Pukspuu ja Naima Nemvaltsi kuuluvad sinna veel Marko Tammik ja Piret Velliste.“

„Aga ...“

Komissar tõstis käe. „Ära sega vahele! Teid arvatakse eri-üksusesse muidugi teie nõusolekul. Palgas te võidate, Peebust ja Naimast rääkimata. Noh, kuidas oleks?“

„Kõlab muinasjutuna. Aga meie senised ametid?“

„Jäävad nii sinul kui Piretil alles. Selleks ajaks, kui te väli-tööd teete, istuvad teie ametitoolidel asendajad. Lõpetuseks ütlen, et kõik on kooskõlastatud ja kinnitatud.“

„Kuidas sihuke asi saab võimalik olla,“ imestas Marko siiralt.

„Ära unusta, et sinu ja Pireti tegevus eelmise aasta Saaremaa ja Uuenurme operatsioonidel pälvis üldsuse suuremat tähelepanu. Tänu sellele leiti ka raha ja teie kaks olete uurijatööd tehes muudest kohustustest priid. Miks sa kahtlema jäid?“

„Mina olen loomulikult nõus, kuid pean sellest uudisest ka kodus ette kandma.“

„Jah, vastu koduste tahtmist ei maksa talitada,“ nõustus komissar. „Soovitan sul Pireti Harkusse kaasa võtta ning koos seda uuendust selgitada. Tean, et Liivi peab Piretist väga lugu ja kui te kahekesi koos seda tööd teete, jääb ta kindlasti nõusse.“

„Loodan sama, aga mida Piret ise asjast arvab, seda me veel ei tea.“

„Eks ta juba teab – tema eest sa midagi saladuses ju ei hoiä,“ muheles Vana. „Leppisime seal kokku, et kui sa oled selle uuendusega kurssi viidud, siis helistad talle. Piret ei tahtnud sinu üllatust ära rikkuda.“

„On alles lugu lahti, käitute minuga nagu titaga,“ torises Marek, haaras mobiili ja kiirustas komissari kabinetist välja.

Ma ju hoiatasin neid, et Marko eneseuhkust pole hea riivata, vangutas Arno pead ning võttis uue telefonikõne vastu.

Samal ajal helistas Marko Piretile: „Terekest kah üle hulga aja! Kas sul uudiseid on?“

„Aga sinul?“ päris meeldiv ning üdini tuttav hääl.

„Kuule, ära tembuta! Ma tean, et sa tead. Oled sa selle ettepanekuga päri?“

„Imelik küsimus,“ itsitas kauaaegne paarimees tuttavlikult. „Loomulikult olen. Aga sina?“

„Samad sõnad.“

„Tahaksin teada, mida sinu Liivi seda kuuldes ütleb?“ võttis Piret kõige tähtsama punkti ise kohe käsile.

„Ehk tuleksid mulle appi? Liivi peab sinust väga lugu ja kui me koos talle sellest räägiksime, ei võta Liivi seda tema jaoks ootamatut tagasilööki nii traagiliselt.“

„Oh teid mehi küll! Muidu olete väge ja võimu täis, aga oma abikaasadega ei saa ise hakkama. Aga mis mul üle jääb, sest mängus on ka minu huvid,“ ohkas Piret südamest. „Õnneks saame Liiviga hästi läbi. Pealegi pole teda juba ammu näinud.“

„Mis päevaks me kokku lepime?“

„Päevaks?!“ imestas Piret. „Otsekohe lähme. Ütle Arnole, kuhu minek ja poole tunni pärast olen sinu juures. Võtan tordi ja lastele veel midagi meehead kaasa ja põrutame linnast välja.“

„Nii ruttu?“

„Tead, mul on tooli soojendamisest ja arvutiekraani jõllitamisest kõrini. Pealegi võib meil muidu kiireks minna – Arno oli tolle mõrvatud ärimehet tausta uurides ühele kahtlasele seigale komistanud.“

„Mulle ei maininud ta sellest midagi.“

„Nähtavasti polnud aega. Oleme siis kokku leppinud?“

„Jah. Poole tunni pärast istun autosse. Kui varem jõuad, anna teada.“

– 2 –

Kui kriminaalpolitsei uurijad Peep Pukspuu ja Naima Nemvalts ennelõunasel ajal Laagri Hesburgeri kiirtoidurestorani sisenesid, oli seal üllatavalt palju rahvast. Peep tahtis ainsa vaba koha hõivata, kuid Naima haaras tal küünarnukist.

„Oota hetk. Mulle meeldiks seal rohkem,“ viipas ta nurgalaua poole, kust just lahkuma valmistuti. Veel minutit paar ja kaks keskealist meest tegid minekut. Alles nüüd Peep taipas, et just see laud oli ruumis toimuva jälgimiseks ideaalne koht.

Peep võttis mehise portsu, Naima muidugi kõige väiksema.

„Sa võiksid vahel end väheke ka lõdvaks lasta ja kõhu korralikult täis süüa,“ soovitas Peep.

„Täis suuga kohe kindlasti ei räägita,“ nähvas tõmmu kaunitar vastu, ise märkamatult nii ruumi kui ka einestajaid takseerides. „Üpris mõnus kohakene,“ lisas ta seejärel, sest temas süvenes tunne, et keegi neid vargsi jälgib. Naima viimane lause oli mõeldud kerge hoiatusena. Paarimees tabas märguande kohe ära, sest lihtsameelne loikam oli ta ainult näiliselt.

„Ma pole siin õieti veel ringi vaadanudki,“ seletas ta valju häälega. „Kere oli nii hele.“ Vaatas siis hoolikalt ringi ning teatas: „Jah, pole väga vigagi. Peaasi, et ninaesine on tasemel!“

Paar klienti kõõritasid halvustavalt valjuhäälselt maakat, üks keskealine härra heitis kiire pilgu uurijate poole, kuid keeras siis näo kohe ükskõikselt kõrvale. Rüüpas kohvitassi tühjaks ja ütles midagi oma kaaslasele. Hoolitsetud välimusega proua kostitas meest üllatunud pilguga, siis tõusis vastumeelselt. Naima jälgis, kuidas nad suundusid parkimisplatsile pargitud musta mersusse, seletasid seal midagi ägedalt ning rooli taha asunud naine andis järsult gaasi.

Tubli, Peep, kiitis Naima mõttes paarimehe reageeringut. Üks võimalik kahtlusalune on igatahes olemas. Jätan meelde. Kahju, et autonumbrit ei näinud. Ja komissar just tuletas meelde, et küllaltki paljud kurjategijad pöörduvad hiljem mingil põhjusel sündmuskohale tagasi. Kui tema ettevõtmine on õnnestunud, siis sageli juba järgmisel päeval. Nad kas soovivad veenduda, et nende jaoks on seal kõik korras, või kardavad, et muidu võib neil edaspidi foobia tekkida. Maniakid ning eriti ülbed tüübid naudivad aga oma julgust ja üleolekut.

„Mis sul tolle peene härra juures ei meeldinud?“ äratas Peep kaaslase mõtisklusest.

„Tajusin tema olekus rahulolu, samas ka varjatud ärevust. Reetis kiire hindav pilk. Aga võibolla pakun ma üle?“

„Sind tundes ma nii ei arva. Kas mehe välimus jäi sulle meelde?“

„Loodan, et tunneksin mõlemad ära.“

„Mina siis, kui nad oleksid koos,“ tunnistas mees ausalt.

„Pole viga, ega me neid maha ei magaks. Lähme tutvustame end personalile.“

„Tundub olevat jah paras aeg – ruum sai kah vahepeal peaaegu tühjaks.“

Kriminaalpolitsei töötöendeid nähes läksid noorte naiste näod tõsiseks.

„Kas selle laupäevase juhtumi pärast?“ küsis lopsakate juustega punapea.

„Mille pärast siis veel,“ muigas Naima.

Noorem neiu läks kergelt ähmi täis. „Laupäeval juba pinniti meid ja üpris põhjalikult,“ teatas ta murduva häälega.

„Oleme kriminaalpolitsei uurijad,“ selgitas Peep. „Kui vaja, küsitleme teid veel mitu korda, sest teie üleilne klient ei surnud loomulikku surma. Tegemist oli ettekavatsetud ja külmaverelise mõrvaga. Kuritöö pandi toime teie igapäevases töökohas, otse teie silme all. Seepärast võib iga teie tähelepanek osutada äärmiselt oluliseks.“

„Me tegelesime ostjatega ja ei märganud midagi,“ teatas punapea küllaltki nipsakalt ning pöördus kärsituks muutunud kliendi poole.

Naima võttis töötöendi taskust veel kord välja ja pistis selle pretensioonika kliendi nina alla.

„Kas te oma vestluseks teist aega ei leia,“ urises mees vastu.

„Mõrvajuurdluse tahtlik takistamine on karistatav,“ löikas Peep järsult. Kõhuka isanda suu vajus ammuli ja ta vakatas.

„Nonii, nüüd vast saame meie edasi vestelda,“ lausus Naima ning vaatas punapeale otsa. „Teie nimi palun?“